

İlgili Kanun / Madde
5510 S. SSGSK/13
6098 S. TBK/49

T.C
YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2021/7031
Karar No. 2021/14606
Tarihi: 22/11/2021

- KAÇINILMAZLIK
- KAÇINILMAZLIĞIN GÜNÜMÜZ TEKNOLOJİLERİ İŞİĞİNDE DEĞERLENDİRİLMESİNİN GEREKTİĞİ
- ALINMASI GEREKEN TÜM ÖNLEMLER ALINMADAN KAÇINILMAZLIKTAN SÖZ EDİLEMEYECEĞİ

ÖZETİ: Kaçınılmazlık olgusunda ise, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda geçerli mevzuat hükümleri çerçevesinde, doğabilecek olası zararlı sonuçların önlenmesi yönünde, duruma ve koşullara göre ilgililerden beklenebilecek tüm özenli ve dikkatli çabaya karşın sigortalıyı bedence veya ruhça arızaya uğratan iş kazasının meydana gelmesi durumunda söz edilebilir. Günümüz teknolojisinde bir takım olayların sonuçlarının kısmen kaçınılmazlık/kötü rastlantılarla açıklanması, alınabilecek önlemler düşünüldüğünde olanaksızdır. Kaçınılmazlık/kötü rastlantı olarak adlandırılan olguların bir çoğunun temelinde insan yanılğı ve savsamaları, özen eksikliği bulunduğu bir gerçektir. Unutulmamalıdır ki, her birey, zararlı sonuçların önlenmesi için durum ve koşulların kendisine yüklediğı özen ve dikkat yükümünü göstermek zorundadır. Öngörülebilir sonuçlar karşısında kaçınılmazlık/kötü rastlantı yönünde değerlendirme yapılamaz.

Eldeki davada, hükme esas alınan bilirkişi kusur raporunda; sigortalının %25, davalılara ait işverenliğin%25 oranında kusurlu olduğu, olayın oluşumunda%50 oranında kaçınılmazlığın söz konusu olduğu kabul edilmiş ise de, davaya konu iş kazasının sigortalının işyerindeki kamyonu takılan damperin arka tarafındaki paspasları takmak isterken, lama diye tabir edilen metal parçayı ikiye ayırıp söktükten sonra, iki demir arasına paspası takmak isterken, metal demiri çekmesi ile sol gözüne bir cismin kaçması sonucu meydana geldiğinin anlaşılması karşısında, yukarıda belirlenen maddi ve hukuki olgular karşısında iş kazasının kaçınılmazlık sonucu oluşmadığı açıktır. Bir diğer anlatımla, meydana gelen iş kazasında; şayet, işveren, tüm önlemleri almış bulunmasına karşın, zararlandırıcı sigorta olayı ortaya çıkmışsa kaçınılmazlıktan söz edilebilir. Bu açıklamalar ışığı altında inceleme konusu dava değerlendirildiğinde; somut olayda artık, kaçınılmazlıktan bahsedilemez. Yani somut olayda alınması gereken tüm tedbirler alınmış değildir. Kaçınılmazlık olgusunun var olabilmesi için öncelikle tüm tedbirler alınmalı, buna rağmen beklenmedik olaylar nedeniyle kaza meydana gelmelidir. Yanılgıya dayalı, yargısal denetime elverişli olmayan raporun hükme dayanak alınması yerinde değildir.

DAVA: Dava, rücu tazminat istemine ilişkindir.

İlk Derece Mahkemesince, hükümde belirtilen gerekçelerle davanın kısmen kabulüne dair verilen karara karşı davacı Kurum ve davalılar vekillerince istinaf yoluna başvurulması üzerine, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 34. Hukuk Dairesince davacı Kurum ve davalılar vekilinin istinaf istemlerinin esastan reddine karar verilmiştir.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 34. Hukuk Dairesince verilen kararın, davacı Kurum ve davalılar vekillerince temyiz edilmesi üzerine, temyiz isteklerinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi Bilge Yalçınkaya Zeytin tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

I-İSTEM

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; kurum sigortalısı İsmail Balçık'ın 17/03/2004 tarihinde geçirdiği iş kazası sonucu malul kaldığını, olayın işyerinde

boyanmış olarak kamyonu takılan damperin arka tarafındaki paspasları takmak için LAMA olarak tabir edilen metal parçayı 2'ye ayırıp söktükten sonra 2 demir arasına paspası takmak isterken metal demiri çekmesi ile birlikte sol gözüne yabancı bir cismin çarpması şeklinde meydana geldiğini, yapılan müfettiş incelemelerinde gerekli iş güvenliği tedbirlerini almayan işverenin kusurlu bulunduğunu, 104.933,00 TLPSD ve SYZ, 2.094,19 TL geçici iş göremezlik ödeneği, 60,00 TL tedavi masrafı ödenmekle toplam 107.087,19 TL kurum zararı meydana geldiğini, kurum alacağından şimdilik 10.708,72 TL'nin davalılardan tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davacı vekili tarafından sunulan 25.05 2016 tarihli ıslah dilekçesi ile; toplam 107.087,19 TL müvekkil kurum alacağından, 26.233,25 TL'sinin 13.09.2006 gelir onay tarihinden itibaren, 523,55 TL'sinin tediye tarihinden,15 TL'sinin sarf tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan müşterek ve müteselsilen tahsili talep edilmiştir.

II- CEVAP:

Davalılar vekili cevap dilekçesinde, müvekkileri tarafından tüm iş güvenliği tedbirlerinin alındığını, kurum sigortalısı işçiye işin gerekleri ve uyulması gereken kuralların anlatıldığını, kendisine iş güvenliği eğitimi verildiğini, gerekli malzemelerin teslim edildiğini, işyerinde uyarı levhaları bulunduğunu, davacının kendisine teslim edilen gözlüğü takmaması nedeni ile iş kazasının meydana geldiğini, Sosyal Sigortalar kurumunun ayrıca hizmet kusuru bulunduğunu, davacının tedavisi sırasında yaşanan aksaklıklar nedeni ile sigortalının malul kaldığını, doktoru ile ilgili olarak savcılık soruşturması bulunduğunu, bu nedenlerle davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

III- MAHKEME KARARI:

A-İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

Davanın kısmen kabulü ile, net 22.051,03 TL'nin 13/09/2006 tarihinden, 523,55 TL'nin 31/08/2004 tarihinden, 15,00 TL'nin 17/03/2004 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline, fazlaya ilişkin talebin reddine, karar verildi.

B- BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ KARARI

Bakırköy 12. İş Mahkemesinin 19/02/2020 tarih, 2018/55 Esas- 2020/180 Karar sayılı kararı usul ve esas yönünden hukuka uygun bulunduğundan davacı Kurum vekili ve davalılar vekilinin istinaf başvurularının 6100 sayılı Yasanın 353/1-b-1 maddesi gereğince esastan reddine, karar verildi.

TEMYİZ KANUN YOLUNA BAŞVURU VE NEDENLERİ:

Davacı Kurum vekili ve davalılar vekilleri tarafından temyiz kanun yoluna başvurulmuş olup, istinaf gerekçelerini tekrarlar;

Davacı Kurum vekili tarafından; sigortalıya % 25 kusur atfedildiğini, sigortalının kusurlu bulunmasına itiraz ettiklerini, Kurum alacağının düşük

miktardan hesaplandığını belirterek, bu sebepler ve resen dikkate alınacak sebeplerle kararın bozulması talep edilmiştir.

Davalılar vekili ise; "Davalılar tüm tedbirleri almış ve kusursuzdur. Kurumun hizmet kusuru bulunmaktadır. İşçi İsmail Balçık olay günü yani 17.03.2014 tarihinde hemen Ok Meydanı Sosyal Sigortalar Hastanesine kaldırılmış, ancak hastane Sağlık Bakanlığı Beyoğlu Göz Eğitim ve Araştırma Hastanesine davacıyı sevk etmiştir. Ancak bu hastanede "hastanenin yoğun olması sebebi ile Ok Meydanı Hastanesine geri göndermiştir. Bunun üzerine Ok Meydanı Hastanesi de 18.03.2014'te Çap Tıp Fakültesi hastanesine sevk etmiştir. Ancak bu hastanede tekrar Ok Meydanı Hastanesine geri göndermiştir. Ok Meydanı Hastanesi davacıyı bu kez İstanbul Üniveritesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesine sevk etmiştir. Acilen yani aynı gün veya birkaç gün içinde ameliyat edilmesi gerek davacı olaydan 16 gün sonra ilk ameliyatını olmuştur. Ameliyatın başarısız olması sebebi ile 1 ay 16 gün sonra 2. ameliyat olmuştur. 3. ameliyatta 1 ay 3 gün sonra yapılmış bununda başarısız olması sebebi ile 4. kez 10.09.2014 tarihinde ameliyat olmuştur. Tüm bu operasyonların ardından da davacının sol gözünün görme yetisi kaybolmuştur. Danıştay hizmet kusurunun olduğuna karar vermiştir. İşçi İsmail Balçık tarafından hizmet kusuru sebebi ile İstanbul üniversitesi rektörlüğü ve Sağlık Bakanlığı aleyhine açmış olduğu hizmet kusuru sebebi ile dava açılmış, iş bu dava İstanbul 6. İdare Mahkemesinin 2008/2115 Esasve 2012/309 Kararı ile red edilmiştir. Ancak Danıştay 15. Hukuk Dairesi tarafından 26.05.2016 tarih ve 2013/4459 Esas-2016/3806 Karar ile hizmet kusurunun mevcut olduğuna karar ve kazalı işçi İ. B'a anında ve eksiksiz şekilde tıbbi müdahalede bulunulmuş olsa idi, kör olmama veya maluliyet oranının daha düşük olma ihtimalinin olup olmadığı, görevi ihmali kesinleşmiş bir mahkeme kararı ile sabit olan Dr. M. Ö.'ün veya hastanelerin kusurunun değil, sadece ve sadece hastaya derhal müdahale edilmiş olsa idi, sürekli olarak bir hastaneden diğer bir hastaneye sevk edilmese idi gözünün kör olmama ihtimalinin bulunup bulunmadığı yönünden değerlendirme yapılması gerekir. Adli Tıp Kurumu Genel Kurulundan rapor alınmamıştır." hususları belirtilerek kararın bozulması talep edilmiştir.

IV- İLGİLİ HUKUK KURALLARI VE İNCELEME:

Dava, 17.03.2004 tarihli kaza sonucu sürekli iş göremez durumuna giren kazalıya bağlanan ilk peşin sermaye değerli gelir ile ödenen sosyal yardım zammı ve yapılan tedavi masrafları nedeniyle oluşan kurum zararının rücu tahsili istemine ilişkin olup, davanın yasal dayanağı, kaza tarihi itibarıyla rücu alacağını düzenleyen 506 sayılı Yasanın 26. maddesidir.

506 sayılı Yasa'nın 26. maddesinde; "İş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kastı veya işçilerin sağlığını koruma ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi veyahut suç sayılabilir bir hareketi sonucu olmuşsa, Kurumca sigortalıya veya hak sahibi kimselerine yapılan veya ileride yapılması gerekli bulunan

her türlü giderlerin tutarları ile gelir bağlanırsa bu gelirlerinin 22'nci maddede belirtilen tarife göre hesaplanacak sermaye değerleri toplamı (...) Kurumca işverene ödettiler. (Ek cümle: 29/7/2003-4958/28 md.) İşçi ve işveren sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır.

506 sayılı Yasa'nın 26. maddesine göre sorumluluk, kusur sorumluluğu ilkesine dayanmaktadır. Kusur durumu saptanırken, iş güvenliği mevzuatına göre hangi önlemlerin alınması gerektiğinin, bu önlemlerin işverence alınıp alınmadığının ve alınmış önlemlere sigortalı işçinin uyup uymadığının 4857 sayılı Kanun'un 77. maddesi hükmü doğrultusunda raporda tartışılması gerekir.

Kaçınılmazlık olgusunda ise, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda geçerli mevzuat hükümleri çerçevesinde, doğabilecek olası zararlı sonuçların önlenmesi yönünde, duruma ve koşullara göre ilgililerden beklenebilecek tüm özenli ve dikkatli çabaya karşın sigortalıyı bedence veya ruhça arızaya uğratan iş kazasının meydana gelmesi durumunda söz edilebilir. Günümüz teknolojisinde bir takım olayların sonuçlarının kısmen kaçınılmazlık/kötü rastlantılarla açıklanması, alınabilecek önlemler düşünüldüğünde olanaksızdır. Kaçınılmazlık/kötü rastlantı olarak adlandırılan olguların bir çoğunun temelinde insan yanılığı ve savsamaları, özen eksikliği bulunduğu bir gerçektir. Unutulmamalıdır ki, her birey, zararlı sonuçların önlenmesi için durum ve koşulların kendisine yüklediği özen ve dikkat yükümünü göstermek zorundadır. Öngörülebilir sonuçlar karşısında kaçınılmazlık/kötü rastlantı yönünde değerlendirme yapılamaz.

Eldeki davada, hükme esas alınan bilirkişi kusur raporunda; sigortalının %25, davalılara ait işverenliğin %25 oranında kusurlu olduğu, olayın oluşumunda %50 oranında kaçınılmazlığın söz konusu olduğu kabul edilmiş ise de, davaya konu iş kazasının sigortalının işyerindeki kamyonu takılan damperin arka tarafındaki paspasları takmak isterken, lama diye tabir edilen metal parçayı ikiye ayırıp söktükten sonra, iki demir arasına paspası takmak isterken, metal demiri çekmesi ile sol gözüne bir cismin kaçması sonucu meydana geldiğinin anlaşılması karşısında, yukarıda belirlenen maddi ve hukuki olgular karşısında iş kazasının kaçınılmazlık sonucu oluşmadığı açıktır. Bir diğer anlatımla, meydana gelen iş kazasında; şayet, işveren, tüm önlemleri almış bulunmasına karşın, zararlandırıcı sigorta olayı ortaya çıkmışsa kaçınılmazlıktan söz edilebilir. Bu açıklamalar ışığı altında inceleme konusu dava değerlendirildiğinde; somut olayda artık, kaçınılmazlıktan bahsedilemez. Yani somut olayda alınması gereken tüm tedbirler alınmış değildir. Kaçınılmazlık olgusunun var olabilmesi için öncelikle tüm tedbirler alınmalı, buna rağmen beklenmedik olaylar nedeniyle kaza meydana gelmelidir. Yanılığa dayalı, yargısal denetime elverişli olmayan raporun hükme dayanak alınması yerinde değildir.

Mahkemece yapılacak iş, olayda kaçınılmazlık bulunmadığının dikkate alınacağı, tarafların kusur durum ve oranlarının belirlenmesi için ceza ve sigortalı

tarafından açılan tazminat davası varsa bu dosyalar da gözetilerek yeniden alanında uzman bilirkişilerden oluşan, olayın oluşuna uygun mahiyette heyet raporu almak ve oluşacak sonuca göre karar vermekten ibarettir.

O hâlde, davacı Kurum ve davalılar vekillerinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 34. Hukuk Dairesinin istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin kararının kaldırılarak İlk Derece Mahkemesince verilen hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 34. Hukuk Dairesi kararının HMK'nın 373/1 maddesi gereğince kaldırılarak temyiz edilen ilk derece mahkemesi hükmünün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, peşin yatırılan harcın istek halinde davalılara iadesine, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 22/11/2021 gününde oybirliğiyle karar verildi.